

DE OLIFANT IN HET DONKER

Een ziektebeeld is in wezen niets meer dan een beschrijving waarop we tegen bepaalde verschijnselen aankijken, hoe we deze vervolgens beoordelen, een naam geven en die naam dan formaliseren als wetenschap.

Ik ben, gelouterd door ervaring, zeer terughoudend met te pas en te onpas 'etiketten' te gebruiken. Voor je het weet heb je iemand gestigmatiseerd. Nog erger is het misschien wel als de zo geclassificeerde persoon er ook nog zelf in gaat geloven.

De olifant in het donker

In een achteraf dorpje in Rusland kwam op een mooie dag een circus voorbij.

Omdat de mensen van het circus hun schatten niet direct wilden verraden, verborgen ze hun olifant in een afgesloten tent en kondigden ze groot aan dat ze een hele bijzondere en totaal nieuwe attractie hadden meegebracht. Nog nooit, zo wisten ze, hadden de mensen uit dit dorp ooit een olifant gezien.

De nieuwsgierigheid bij de mensen in het dorp groeide. In de plaatselijke dorpskroeg zaten de dokter, de burgermeester, de commissaris en de leraar van het dorp 's avonds aan hun stamtafel te gissen wat er nu in die tent zou zijn.

Toen ze hun nieuwsgierigheid niet langer konden bedwingen, broedden ze het snode plan uit om, zodra het donker was, stiekem op onderzoek uit te gaan. Ze besloten op verschillende plaatsen de tent in te sluipen om zo uit te vinden wat daar verborgen gehouden werd. Het was een donkere maanloze nacht toen ze vertrokken dus niemand zou hen opmerken. Een ieder sloop geluidloos aan een verschillende kant onder het doek door om op onderzoek uit te gaan. Na een poosje verzamelden ze zich zoals was afgesproken weer aan de stamtafel en deelden ze hun bevindingen.

"Ik ontdekte reusachtige zuilen dus het moet wel een soort gebouw zijn!" zei de burgermeester. "Wel nee", reageerde de leraar, "het is een soort reusachtige rog met enorme flappen!" "Kom, kom," zei de dokter, "hoe komen jullie daarbij, het is een enorme slang." "Slang?" riep de commissaris, "Sinds wanneer heeft een slang twee enorme horens? Nee het moet een soort rund zijn!"

(Bron: *Sufimeester Naqsbandi, Bukhara, 1182*)

Als je niet de hele olifant gezien hebt, kun je ook niet weten wat een olifant in werkelijkheid is en niet veel van ons zullen kunnen claimen 'de hele olifant' gezien te hebben. Dit vraagt dus een zekere mate van voorzichtigheid en bescheidenheid met het interpreteren van ziektebeelden aan de hand van verschijnselen die we zien. Beweren dat je 'holistisch' bent wil niet zeggen dat je ook werkelijk de waarheid kunt waarnemen. We weten hopelijk allen hoe verblind we kunnen zijn door conditioneringen, beperkte ervaring en onbewuste aannames. Ook staat er een enorme druk op het moeten weten van 'de waarheid'. Zeker in een wereld die, op basis van concurrentie, probeert te bewijzen dat ze van alles kunnen om zo een beloning (geld, zelfzekerheid of roem) binnen te halen. Hetzelfde geldt voor mensen die steeds met kritiek reageren op wat anderen menen te weten.

Dit is naar mijn mening echter nog niet het grootste gevaar. Het gesteggel tegen elkaar laat tenminste de vraag "wie weet het nu echt?" open. Het heeft ook iets normaal gezonds om nieuwsgierig te zijn en te willen weten zoals de notabelen uit ons verhaal. Zolang je niet teveel in een eindeloze, naar mijn mening zinloze discussie belandt over de waarheid maar nieuwsgierig blijft naar het perspectief van de ander, is het zelfs een zinnige stap naar meer wijsheid.

Wanneer we echter een diagnostisch instrument hanteren en er daarbij van uitgaan dat we nu de olifant kennen, wordt het gevaar om totaal verwaald te raken heel groot. Als we dit dan ook nog gaan toepassen bij mensen die hulp nodig hebben en die geloven dat de ander de waarheid kent (want het is toch onderzocht en zij heeft er voor doorgeleerd....) dan loopt zo iemand grote risico's om van de regen in de drup te belanden. Dit geldt niet alleen voor diagnostische instrumenten zoals de DSM IV maar ook voor de instrumenten waar jullie als kinesioloog gebruik van maken. Daarom is mijn inziens grote voorzichtigheid op zijn plaats in het besef dat een diagnose niet meer is dan een tijdelijk plaatje om verbanden te onderzoeken. In de context van de kinesioloog, die niet bezig is diagnoses te stellen maar een weg te zoeken waarin mensen verder kunnen komen, is een gestelde diagnose een mogelijke aanleiding om iets te onderzoeken of een gegeven waar je rekening mee kunt houden. Je kunt het echter niet omdraaien. Als je iets wilt weten, meet dan liever in hoeverre de cliënt op weg is naar een gewenst doel of wat deze nodig heeft om daar te komen dan een claim te leggen op 'weten' via de zogenaamde 'waarheid' middels een diagnostische classificatie als de spiertest. □

Ad van Vught
www.coaction.nl